

1. LABUTĚ

Labuť velká

Velcí vodní ptáci s dlouhým krkem, podobného vzhledu jako známá labuť velká. Většinou se drží na vodě, létají s nataženým krkem, labuť zpěvná s hlasitým troubením.

Labuť zpěvná

Labuť malá

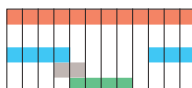
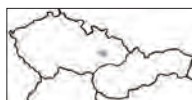

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1. Labuť velká / Labuť velká

Cygnus olor

Výskyt: Pravidelně, místy početně po celý rok. **Zjištění:** Vzhled. Velký pták (145–160 cm), obecně známý. F má menší hrbol na čele, JUV jsou hnědé, IMM postupně bělají. Většinou plave na vodě, na březích se pohybuje neobratně, často létá, krk je v letu natažený. Zdržuje se jednotlivě nebo také v hejnech. **Hlas:** Zřídka různé chrochtavé zvuky. Křídla v letu vydávají charakteristický nápadný zvuk. Hnízdí do 730 m n. m. **Početnost:** ČR 500–600 HP, SR 300–500 HP. Začala se šířit po r. 1950, početnost se lokálně dosud zvyšuje. Převážně stálý druh, v ČR zimuje 3–4 t. ex. **Prostředí:** Menší i větší vody, zimuje na nezamrzlých řekách, často ve městech. Hnízdo je buď na vodě v porostech rákosin, nebo na břehu, snůška 5–7 (1–9) vajec (111,8 x 74,9 mm).

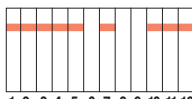

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

2. Labuť zpěvná / Labuť spevavá

Cygnus cygnus

Výskyt: Nepravidelně a nepočetně protahuje a zimuje, výjimečně se zdrží i přes léto. Většinou jsou to jednotliví ptáci, zřídka více, v ČR zimuje nepravidelně do 15 ex., k hnízdění došlo 1x. **Zjištění:** Vzhled, hlas. Velikosti labutě velké (145–160 cm), ale štíhlejší. M = F, IMM (2. rok) mají šedou jen hlavu a krk. Proti labuti velké je zobák černo-žlutý (ne černo-oranžový), při plavání je krk vzpřímený, křídla přitíštěná k tělu, hlasitě se ozývá. Proti labuti malé je celkově mnohem větší, žlutá barva na zobáku je protažena klínovitě dolů dopředu (u labutě malé končí rovně). **Hlas:** Časté troubivé *anghe* v letu i na vodě.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

3. Labuť malá / Labuť malá

Cygnus columbianus

Výskyt: Hnízdí v sev. Eurasii, zimuje na pobřežích ZápE. Na větších vodách ve StřE se objevuje zřídka, převážně jednotlivě, max. 20 ex. **Zjištění:** Vzhled. Nejmenší labuť (116–128 cm), zmenšený obraz labutě zpěvné, s jinou kresbou zobáku. M = F, JUV se liší od JUV labutě zpěvné menší velikostí. Na vodě má krk vzpřímený, křídla přiléhající k tělu. **Hlas:** Zřídka se ozývá poměrně hlubokým *anghe*.

4. Labuť černá / Labuť čierna

Cygnus atratus

Výskyt: Domovem v Austrálii, ve StřE se na větších vodách objeví zřídka (VI.–I.) 1–2 ex. ulétlé z chovů. **Zjištění:** Vzhled. Velikosti téměř labutě velké (142–152 cm), nezaměnitelná, M = F.

JUV

♂ SS

1. AD

1. Labuť velká

2. Labuť zpěvná

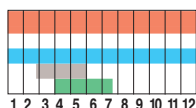
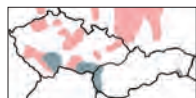
3. Labuť malá

4. Labuť černá

2. ŠEDÉ HUSY

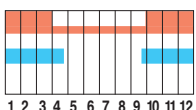
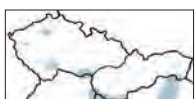
Velcí vodní ptáci, vzhledu husy domácí, s krátkými nohama a dlouhým krkem. Zdržují se na vodách a pasou se i na polích nebo loukách. Zvučný hlas upomíná na husu domácí. Ve StřE lokálně hnízdí husa velká, od podzimu do jara se vyskytují i severské druhy, převážně husa tundrová a husa běločelá.

1. Husa velká / Hus divá

Anser anser

Výskyt: Místy pravidelně hnízdí, protahuje, v malém počtu zimuje. **Zjištění:** Vzhled, hlas, chování. Největší husa (76–89 cm), podobná šedé husě domácí. M = F = JUV. V letu má stříbřitý vrch křídel. Plave na vodě, pase se při kolébavé chůzi, na suché zemi často sedí. Hnízdí ve větších skupinách až velkých hejnech, občas v jednotlivých párech. Nucuje na větších vodách, ráno a navečer se rozletuje na pastvu. **Hlas:** Kejhání *gágaga* podobné jako u husy domácí, mláďata pískavé *vivivi*. V terénu jsou podle zbarvení zobáku rozeznatelné dvě subspecie: západoevropská, celkově tmavší **h. v. evropská** (*A. a. anser*) se žlutým zobákem a východní, světlejší **h. v. asijská** (*A. a. rubrirostris*) s růžovým zobákem. Hnízdí lokálně do 850 m n. m. **Početnost:** ČR 1,5–2 t. HP, SR 100–200 HP. Od léta se shromažďují na již. Moravě a v již. Čechách (do 10 t. ex.). Tažný druh, ve StřE zimuje nepoččetně, v ČR 2000–8000 ex. **Prostředí:** Mělké zarostlé vody a jejich okolí. Hnízdí v rákosinách nebo na ostrůvcích rybníků, snůška 4–7 (2–14) vajec (85,9 x 58,4 mm).

2. Husa polní / Hus siatinná

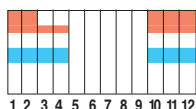
Anser fabalis

Výskyt: Hnízdí v tajgových oblastech Eurasie, v Evropě zimuje od Skandinávie po sever Polska a Německa, na našem území poměrně vzácně. **Zjištění:** Vzhled, hlas, chování. O málo menší než husa velká (71–89 cm), štíhlejší. M = F = JUV. Velmi podobná husě tundrové. Delší tenčí krk, profil hlavy se zobákem plochý, zobák ale delší, žlutá kresba na něm rozsáhlejší. Spodní čelist rovná nebo jen mírně prohnutá. Chování na shromaždištích jako husa velká. **Hlas:** Za letu časté a nápadné vícelslabičné *kajak-kajajak* apod.

3. Husa tundrová / Hus tajgová

Anser serrirostris

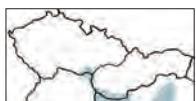
Výskyt: Hnízdí v tundře Eurasie. Ve StřE protahuje a místně přezimuje, většinou jižněji než husa polní. Na našem území běžně zimuje v několika oblastech až do 100 t. ex. Donedávna byla považována za poddruh husy polní. **Zjištění:** Vzhledem, velikostí i chováním podobná husě polní. Kratší silnější krk, hlava tmavší s kulatým profilem. Zobák kratší, kuželovitý, u kořene vysoký, s úzkým žlutým proučkem před špičí, se spodní čelistí zřetelně zakřivenou. M = F = JUV. **Hlas:** Vyšší, ale běžně nerozlišitelný.

4. Husa krátkozobá / Hus krátkozobá

Anser brachyrhynchus

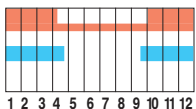
Výskyt: Hnízdí na Islandu, zimuje v ZápE, ve StřE vzácně 1–50 ex. Zdržuje se většinou na vodách s dalšími druhy hus. **Zjištění:** Vzhled, hlas. Menší husa (61–76 cm), velmi podobná husě polní, s růžovou barvou zobáku a nohou a se světlým vrchem křídel jako u husy velké. M = F = JUV. Chování jako husa polní. **Hlas:** Dvou- nebo tříslabičný zvonivý hlas, vyšší než u husy polní *uink-uink*.

5. Husa běločelá / Hus bieločelá

Anser albifrons

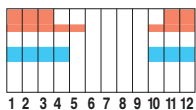
Výskyt: Hnízdí v sev. Eurasii, zimuje v ZápE a StřE společně s husou polní, v ČR ve stále narůstajících počtech až do více než 50 t. ex. **Zjištění:** Vzhled, hlas. Menší než husa velká a polní (65–76 cm). M = F, starší ptáci mají postupně tmavší břicho, IMM nemají bílé čelo. Chování jako husa polní, často s ní ve společných hejnech. **Hlas:** Hlasité písklavé *kjo jok*.

6. Husa malá / Hus malá

Anser erythropus

Výskyt: Mizející druh sev. Eurasie, donedávna zimovala ve StřE a VýchE, dnes se vyskytují občas jednotlivé ex. **Zjištění:** Vzhled, hlas. Malá husa (53–66 cm), velmi podobná husě běločelé. M = F, IMM nemají bílé čelo. Chování jako husa polní a běločelá, táhne a zimuje převážně s nimi společně. **Hlas:** Slabší a vyšší než u husy běločelé *klik-klik, julio-julio* ap.

1. Husa velká

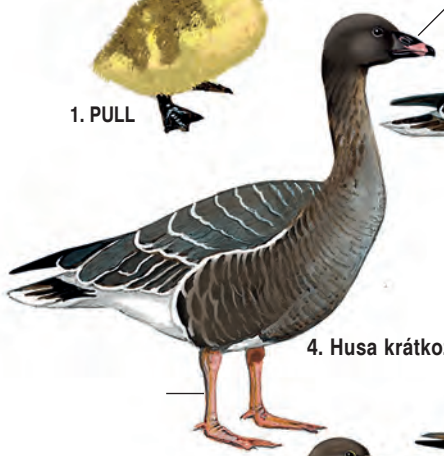
1. PULL

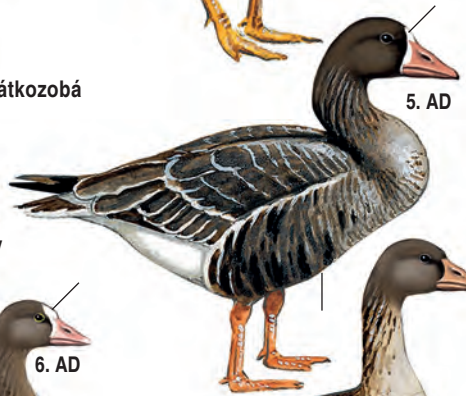
3. Husa tundrová

2. Husa polní

4. Husa krátkozobá

5. AD

6. JUV

6. AD

5. Husa běločelá

5. JUV

6. Husa malá